

Samenvatting

Met het Actieplan mbo *Focus op vakmanschap 2011-2015* uit februari 2011 wil het kabinet de kwaliteit van het beroepsonderwijs verbeteren. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de Onderwijsraad gevraagd advies uit te brengen over de hoofdlijn van de voorstellen uit het Actieplan en de implementatie ervan. De raad onderschrijft de inzet van het Actieplan op verbetering van de kwaliteit, de bestuurbaarheid en de aantrekkelijkheid van het beroepsonderwijs, maar meent dat er op onderdelen verbetering mogelijk is. Hiervoor doet hij vijf aanbevelingen.

Aanbeveling 1: houd beroepsopleidingen herkenbaar en praktijkgericht

Voor de aantrekkelijkheid van het beroepsonderwijs is de relatie met de beroepspraktijk onmisbaar. Stages zijn hierin een belangrijke schakel. Vergaande reductie van onderwijstijd die beschikbaar is voor stages kan die schakel onder druk zetten. Bovendien moet voor de student, zijn ouders en toekomstige werkgevers duidelijk zijn en blijven voor welk beroep de student is opgeleid. Bij inschrijving van de student op een meer algemeen opleidingsdomein moet zorgvuldigheid worden betracht.

Aanbeveling 2: koester de doorstroommogelijkheden in de beroepskolom

Het is van belang dat leerlingen en studenten kunnen doorstromen van het vmbo naar het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) en aansluitend naar het hbo (hoger beroepsonderwijs). Sommige maatregelen in het Actieplan kunnen dit belemmeren. De raad adviseert het algemeen doorstroomrecht van middelbaar naar hoger beroepsonderwijs onaangetast te laten. In dat kader is het in het bijzonder van belang opnieuw te kijken naar het bekostigingssysteem om studievertraging tegen te gaan en de nominale opleidingsduur van niveau 4-opleidingen.

Aanbeveling 3: formuleer een toekomstperspectief op onderwijs aan volwassenen

Onderwijs aan volwassenen hoort bij het huidige stelsel van beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Hiervoor is een langetermijnvisie van de overheid op publiek bekostigd volwassenenonderwijs nodig. Vanuit deze optiek zouden voorstellen uit het Actieplan nader moeten worden overwogen, waaronder het schrappen van het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs voor mensen van dertig jaar en ouder.

Aanbeveling 4: zet in op opbrengstgericht werken

Door middel van opbrengstgericht werken kan de kwaliteit van het beroepsonderwijs de komende jaren verder worden uitgebouwd. Dat veronderstelt dat er voor instellingen en leraren meer inhoudelijke richtpunten komen. Deze zijn er al voor de doorstroomrelevante vakken Nederlands en rekenen/wiskunde; voor Engels komen er centrale mbo-examens. Verkend zou moeten worden of daarnaast richtpunten voor andere vakgebieden mogelijk zijn. Ook adviseert de raad om na te gaan in hoeverre de examens voor beroepsgerichte vakken nader kunnen worden genormeerd en geëquivalereerd, zodat mbo-diploma's aan waarde winnen.

Aanbeveling 5: zorg voor een realistische invoering

De invoering van het Actieplan kan worden bespoedigd door instellingen inzicht te geven in de pakketten wet- en regelgeving die zijn aangekondigd en door instellingen de tijd te geven de nodige aanpassingen door te voeren. Het aangekondigde uitvoeringsprogramma moet in termen van taken en verantwoordelijkheden een duidelijke plaats krijgen en aansluiten bij het zelfregulerend vermogen van de sector, instellingen en professionals.

Ten slotte adviseert de raad meer te investeren in de professionaliteit van het onderwijzend personeel in het beroepsonderwijs. Deze aanbeveling wordt niet uitgewerkt in dit rapport, omdat hierover tegelijk met deze reactie op het Actieplan een apart advies verschijnt.